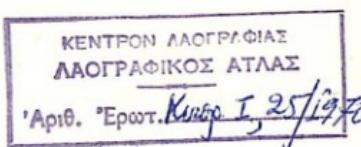

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
Α Θ Η Ν Α Ι (136)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ
και κατ' έθιμον πύρας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α Θ Η Ν Α Ι 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
26-10-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) .. Ορφίδια, Ν....
 (παλαιότερον ὄνομα:), Ἐπαρχίας Παρνασσος,
 Νομοῦ
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἔξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος
- Α. Χ. Ρινδονίδης ἐπάγγελμα λαχανάρχης
- Ταχυδρομική διεύθυνσις Τ.Κ. 1436, Λευκάδη, Κύπρον
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἔξεταζόμενον τόπον
3. Ἀπό ποια πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίαι :
 α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Νικόραος Σανίδηον
-
 ἡλικία. 65. ἔτη γραμματικαὶ γνώσεις Οπταγιανοῦ
-
 τόπος καταγωγῆς Φριδιάδηο
-
- ΑΚΑΔΗΜΙΑΝΝΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ, ΕΠ. ΦΑΙΑΣ, ΟΡΓΑΝΩΝ**

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΙΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντα διὰ σπαράν καὶ ποῖαι διὰ
 βοσκὴν ποιμίων ; Ν. Η. Πριε. Δασιώντος Η. Ε. Ο. Ο. Χ. Ε.
διά... θερινή.. Ηρικ. υ. ωκ. Υθίδηο. Οπταγιανοῦ ποστού
κα. παρα. λεπ. αρονάναισιν διοί πεστη.
 "Υπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἡ ἐνηλλάσσουσα κατὰ χρονικὰ διαστή υπογράμματα ; ..αιωριδ. και.. παι.. Ο. παραγγαλασσιναί παστή"
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
 δῆλ. εἰς τοὺς χωρικούς· β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ἐλληνας ἢ ξένους, ὡς
 π.χ. Τούρκους")· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονάς κλπ. Τηγκαπαλας
..γαιοκτήμονας, Ν. Η. Πριε. παι. ίκ. ποσ. φ. φίμ. άπων
πι. ιη. οργανωσιαρ. ζη. κεφαλληντας / Βοβησιας
- 3) "Ο πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
 γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
 του ; Πιαντρέτ.. αιερος. Η. Η. Ηεριδησιος. Μα. σιγοσ.
.αιρα.. Ιωνιαθα. διανιγεβα. ερ. αγακηα κα
καιρος.

β'. 1) Οι κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δῆλο. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .*Μ. πρινοί.. Ηδηπορθούσκης. Αριφότερας.*

2) Οι τεχνῖται (δῆλοι, οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ..*δηλοι.*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημάτων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοι είργαζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους ὁσιομάταια ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *τσιφλικούχοις. Εργάταις. μετ. τήγερογιάνδιοι. αἰτ. οικοτηρίαι.*

Φραγκίδες ακτοί, αε. ηραί. οικογένειας. Ησιο-

2) Πῶς ἔκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλήγοι, σέμπροι, μίσσακάτορες, σημισα-
κατόροι κλπ.) Ποία ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ; ...

Ησιοι... φκωκοι.

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; *2-3 δρχ.*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἔργάται ; ἐποχικῶς, θηλ. διὰ τὸ θέρισμα,
τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' δλον τὸν χρόνον ; Ἀπό ποιῶν
προήρχοντο οὗτοι· ἥσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίων
ἀμοιβὴν ἐλάμβανον· ἡμερομοθίουν εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; *γήρωις. δια. πολ. ηρά. ιερείδια. Ηροντορά. δ.κ. τῆς. Μαρφον. ἀπόρρετοι. παιγνιάτινος. (2-3 δρχ). αιμερομοθίουν.*

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ύπηρται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν γαί,
ἀπό ποίους τόπους προήρχοντο ; *Ναι... Ησιοι. Ηραίρηροι.*

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ γέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν
ἔργασίας ; ..*δι. ζ. Ηρ. Ιακώβ. Αιμερομοθίουν.*

(Κατιν. ποχιώρια)

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ως ἔργάται. *νοι. η ως τεχνῖται*
κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζῆδες), πρα-
ματευτάδες (έμποροι) κλπ. ; *ης. Ησι. Ηραίρηροι.*
αιμερία.

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲν ζωϊκὴν κόπρον
(βιῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μὲν καῦσιν: α) τῆς καλα-
μᾶς μετά τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲν κάλυψιν (παρά-
χωμα) χλόης, (τριφυλλιοῦ, λαθυριοῦ κλπ.), δι' ὄργωματος; *Τό... γιωινων μάρπρας φύουνται αγροπροβάτων.*

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
σας; ... *Τό... 1925*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργι-
καὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... *Τό... 1927*

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
Εἰς ποία κτήματα ἔχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;
Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ὅποιο ποῦ ἐγίνετο ἢ προμή-
θειο αὐτοῦ; *Χαροκόπειρα μέσα 1927 φέγγα φόροι.*

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἑκάστου τύπου
σιδηροῦ ἄροτρου μὲν τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν
αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

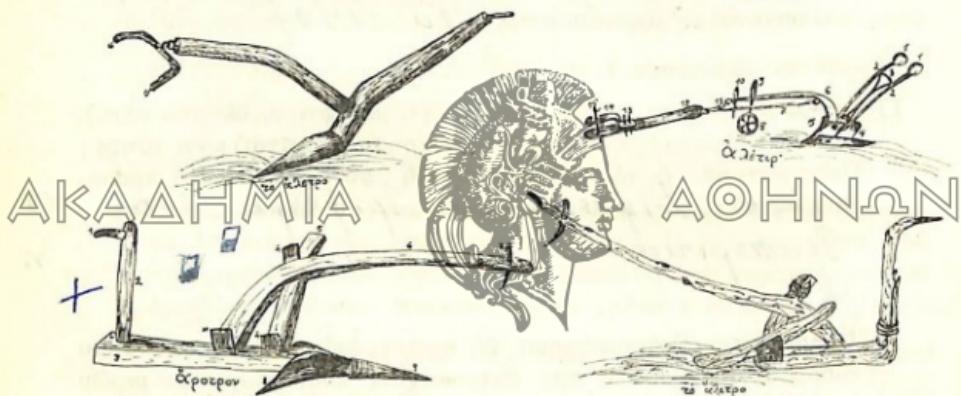
1. δεξι.κ..... 4. ~~φέγγα~~ φέγγα... 10. κορωνίδικα, *φέγγα*
2. ηγιανός. 5. ~~φέγγα~~ φέγγα... ενώσεις,
3. μοδιάρια. 6. σηγάνη, *φέγγα* αἴματος, πό.

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... *Τό... 1960*

3) Μηχανὴ θερισμοῦ *Τό... 1920 αγροκτ. εγό*
+ *τός οὐδ. φωτογρ.* *φωτογρ.* *εγό*

- 4) Μηχανή δεσμάτος τῶν σταχύων (δεματιῶν) *To...1925*.....
- 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ ... *To...1925*.....
- στ'. 1) Τὸ ἔγκεφαλον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιόν ἔγκεφαλον ἄροτρον *Μ. Κα. Γρ. Μ. Ι. Εγκέφαλος.*
Ζγ... Δρυίδια. ? Αγριώτες. Σαργάνη.
Ζγ... Δρυίδια.
-
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφὴ τοῦ παλαιοῦ ἔγκεφαλου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ἔγκεφαλον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει δύνοματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἔξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <i>.δ.ε'ρικ.</i>	6. <i>βούργατ. αἴρεσμα</i>	11.
2. <i>.Π.Ι.δι.νό's.</i>	7. <i>μαριωχιδικια</i>	12.
3. <i>.Π.ερδαρικ.</i>	8. <i>*φτερά. (μο.ι.λη)</i>	13.
4.	9. <i>.νίτ.</i>	14.
5. <i>.διπλ.δη</i>	10.	15.

(1) Εὰν εἶναι δύνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

* *?δ σ. φωτογρ. 4 -*

(Ἐάν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησιν).

- 4) Τὸ ὑνὶ τοῦ ἔνδικου ἄροτρου ἥτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἥ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἔάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἑκάστου.

.....
.....
.....

- 5) Ποίον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἄροτρου; *Τογροσκόπιον*.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΛΟΓΩΝ

- 6) Ἡτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ἔνδικου ἡ σιδήρου;

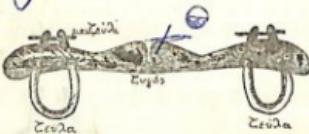
.....
.....

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἄροτρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ἔνδικοφάτι κλπ.).....

.....
.....

- 8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὅργωμα) ποια ζῷα ἔχρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται); βόες ἢ ἄλλο ζῷον, δηλ.
ἴππος, ἡμίονος, δύος. *λόγια. λόρδος. οὐνότας. δηνότας.*
β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὅργωμα δύο
ζῷα ἢ ἐν; *δύο. δέλφινοι. εὐ.*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῷα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός;
εὑρα. εἰναιγματιστ. οὔγυρα.

- 10) Σχεδιάσατε τὴν μορφὴν τοῦ παλαιοτέρου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἔξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεύ-
λια κλπ.). *Ζυος, φοιρίνος, μεθ. η 28., ζευλογράφημα.*
- ΑΚΑΔΗΜΙΑ *μαράγια. τα.* *λούρα. ζευλογράφημα.* *ΑΟΖΗΝΩΝ*

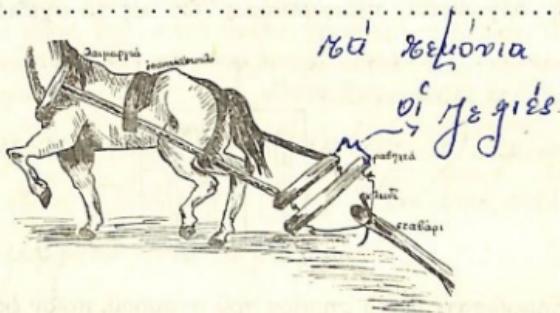
- 10) Σχεδιάσατε ιδιαιτέρως τὴν μορφὴν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν
τόπον σας.
-
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,
ὅ διποιος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγόν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι),
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὅργωμα ; (Σχεδιάσατε
αὐτόν).
-

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὅργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; *Τ. η. 1920.*
Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;
-

Περιγράψατε καὶ σχεδιάσατε (ἢ φωτογραφήσατε) τὴν σκευήν,
τὴν ὅποιαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῆ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

.....

.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὅργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὀργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ιδιοκτήτης
τοῦ ὄγρου ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) στηρέτης. Σημειώσατε ποία
συνθήσις εἰς τοὺς τόπους σας.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

.....

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. *αριθμός*.

.....

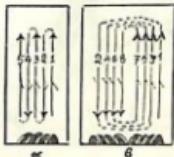
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ
ὅργωμα· μὲ σχοινί, τοῦ ὅποιου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῴων ἢ ἄλλως; (Περιγραφὴ καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

μηδαμική.. ποδική.. δίφοιλη.. παραπλανητική.. γεωργική..

- 4) Σχεδιάσατε πῶς ἔγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὅργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ' εύθειαν γραμμήν, ώς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

.....Μέ.. αὐλακιά.. αλα? ειδεις ακ γραμμή ..

- ἢ ὁργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποιὸν ἐκ τῶν ὅργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ύπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὅργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὅργωμα του σγροῦ ἔγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (Δηλ. σπορες πὶ σπορίες ντάμες σπασίες λεισμάδες κ.λ.π.);

.....Μέ.. λωρίδας (π.ο. Ηρ. οδ. α.ν.) ..

.....Ι. διαμέρισμα .. ΙΙ. οροθεατικό ..

Πῶς ἔχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); μὲ αὐλακιάν; Μέ..

.....αὐλακιά..

- 6) Ποῦ ύπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ., νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἀροτρων; Μέ.. διαμαντικ.. θεατ. λικηφάκων ..

.....δεκτρα..

- 7) Ποιοι τρόποι ἢ εἶδοι ὅργωματος (ἀροτριάσεως) ξεσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ θύνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ.

.....Μέ.. γράμμα..

Εις ποια δργώματα (σποράς), γίνεται χρήσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (δργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα δργώματα ἔγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικήν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὄνοματολογία) τὰ δργώματα αὐτά π.χ. καλλουργιά, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. 1). Νικόδημος μακράδης. Φύρωνίριος 2). Λιοφεσ μακράδης. Μαργιον. 3) Γρίαζος (δημοτική) μακράδης. Καρύντος.... 4) Λιοφεσ μακράδης Σερ. Διακόνης βριον. Νοείκη βριον.

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Απαντήσατε δύμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγράναπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάριν ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Ἄργιλος έτη Αργιλος.

4) Πόσα δργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶφ, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχήν; 3. δργωματα.

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκινον εἰς αὐτὸν περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; Ζεμπον. Ζεμπον. Ζεμπον. Ζεμπον.

(γαλλικός μαργαριθαριος). Εμπον. Εμπον. Εμπον. Εμπον.

β) Μὲ ποια γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ύνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (δργωμα, δλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἡ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἐλλειψών
ψυειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἡ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆναι τὸ ἔν ακρον
τοῦ βουκέντρου ἡ μὲ ἄλλον τρόπον; *Μέ. παρ. αισθάνειν.*

. Η.η. παραγάγεινας. (σουσίδεα).

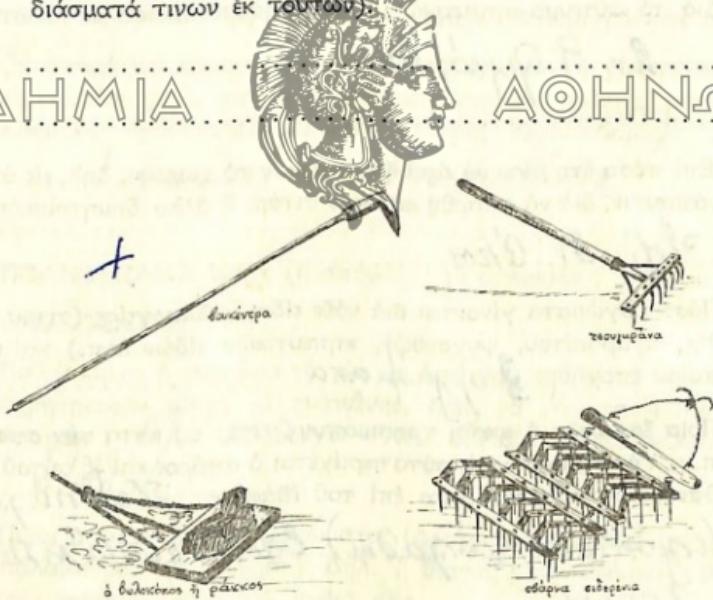
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἴσοπέδωσις, τοῦ χωραφῖοῦ (σβάρνι-
σμα, διβόλισμα); *Μαριδηνα. π.ο. δικινάρι.*

. οροφήτης. μήδ. λουτά.

3) Ἡ σκαφὴ μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα,
τσαπτὶ κ.ἄ.); Νὰ γίνη εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1 - 3) ἐρωτημάτων
περιγραφὴ ἑκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
διάσματα ἡ φωτογραφία. (*Παραστίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
διάσματά τινων ἐκ τούτων*).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

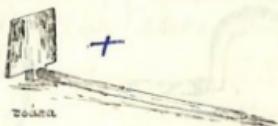
ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἡ τοῦ κή-
που π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπτα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

έκάστου καὶ παραθέσατε ίχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

.....
.....
.....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὅργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοί οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἔργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

.....
.....

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σποράν δσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἑκάστου εἶδους.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφάς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

.....
.....

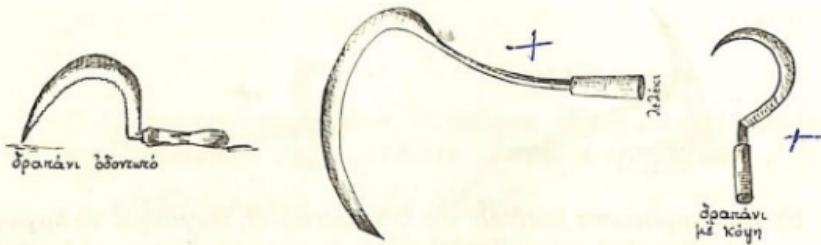
- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασίές (βραγγίες) καὶ ἄλλως.

B. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

a. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἔθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ σηνομα καὶ ίχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. μὲ τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) Το. Δρεπάνι

Ἐὰν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίστης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἔργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρεπανα ἢ μὲ ποῖα σᾶλλα ἔργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἔργαλείου ἦτο ὅμαλή ἢ ὁδοντωτή; (Σχεδιάσσατε αὐτήν).

Η. πο. Δλαζ.

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ο σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἔλεγετο;

Η. πο. γν. τίκινη. Ζεγγέτο. Ησύμη Μουρας.

- 5) Ποιος κατεσκεύαζεν αύτά τά θεριστικά έργα λείας (π.χ. τά δρεπάνια κ.ά.) *Τσανίθαι. Δη.. Ναρκίλιον.....*
- 6) Ήτο παλαιότερον (ή είναι άκομη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὅχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ δόσπριών (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζῷων (τῆς ρόβης κλπ.) *Δ.Ι... Θεριζώσ. δημαρ. οδαίος.*
Μήρο. γυναιρού. γεγ. ιδούς.....

β.' Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποιὸν ὑψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτέρον μέσον ὁ σῖτος, ἢ κριθή, ἢ βρώμη, ἢ σίκαλις κλπ. *Ι.Ο.Ι.κ. αγρ. πολ. οδαίος.....*

- 2) Οἱ στάχυες ποὺ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *ΑΚΑΔΗΜΙΑ..... ΑΘΗΝΩΝ*

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτῶν τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἕδιοι φί θερισταὶ ἀπρόθετον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Οε.. Ιδιοι.. ο.ι.. ν.εριβλεπει.....*

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ δύο; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; "Οπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εύρισκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

2...3.. δηδ. ηδ. ιδ. = ...1.. αρκαίων.....

*2..3.. αρκαίων = ...1.. δ.η.α.κει.. η.δαν
μινονονυμορο... (ηρδι.. κνί.. περικλινασύνων)*

*Tā θρησκεύσ¹³- πού γραίνεις αἱ ὅμιλαι
τα θύσια.*

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα; Πολλαχοῦ καλοῦνται ἀγκαλιές.

γ. Οἱ θερισταὶ.

- 1) Ποῖοι θερίζουν: ἄνδρες καὶ γυναῖκες; "Υπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) θερισταί, οἱ ὁποῖοι ἡρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ὅπό ἂλλον τόπον καὶ ποῖον;

.....Ἄνδρες... μαζὶ... γυναῖκες... μαζὶ! Βίβλος...
.....τι... τι... Ηλένη...

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με τήμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ' ἀποκοττήν (ξεκοπῆς). Ήσαί τοι ἢ ἀμαρτῆσαι εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος; Τὸ ημερομίσθιον τοῦ μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ φαγητοῦ; (Παραθέσατε μὲν τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).

.....Μέ... ἡμερομίσθιον... (2-3 δρ.)... καί...
.....αλεξα... Ηλένη... Ζ... φεγγιτών...

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ίδια τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν; "Ἐπίστης κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ στιθάνωνται κόπωσιν (δηλ. γὰρ πονῇ ἢ μέσῃ των);

.....Οἱ... 2-3 δρ...
.....Ζεν. Οικον. Καν. Μανιτι. Στι. Απτ. Στρ. Αργ. Αρ...
.....Αρχιρ. Αρ., αἵ... γυναῖκες αἵ... βίβοι. Οι...
.....Γαλακ. Κά... Ζεν. Α. Στι. Στι. Α. Φ. Φ. Ζέρων...

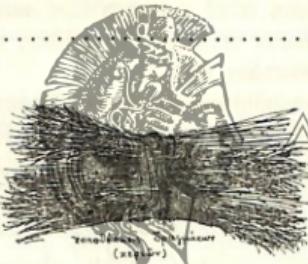
- 4) Έδιδετο (ή δίδεται) προσοχή ώς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός;
.....*Πρέπει... Τρίτην. μὲν ἀρχεῖν.*
- 5) Ἐτραγουδοῦσσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια; Καταγράψατε αὐτά. *Ἄριθμος... διαφορ. τι. εἰδίκεια.*
Οὐρανούσιον φυλακάν. μαρι. μουσ. μετά τούς. Κεργαλιάς. μισ. κο. θερισμού. Ζ. Ηλιόνος αλαί. μεταρχέστην.
- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἔνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμουν τοὺς στάχυς ποὺ μένουν ἀθέριστοι; (Εἰς τινας τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸς σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυς πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθινον ἢ τὴν ὅποιαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)
- Περιγράψτε λεπτομερῶς ὅπου γενάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι
εἴμαστε. *Στρατιώτης. ΣΙΙ. ΖΩΗ. ΑΙΓΑΙΟ. Ημέρα. Βασιλικός οίκος.*
εργαζόμενος. Εργαζόμενος. Μονή. Αγίου Αθανασίου.
τούς. Καρδινάλιοι. Λεπτοί. Οι. Θερισμούς. μαί.
αλητείρουν. Καρδινάλιοι. Σταύρωσης. Σταύρωσης. Ναΐ. Β. Καρδινάλιοι.
Θρηνούματα. Μισ. Μισ. Μισ. Διπλούν. Διπλούν. Διπλούν.
Μρωκούς. Καρδινάλιοι. Θερισμούς. Επιράθει. μαρι. μετ.
μεταφορά. μετ. Δεξιωτικός. Επιράθει. μαρι. μετ.
Ι (Δεσμόροφον καρδινάλιον επί μαριού) Την γενάρχει.
- δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτισμα) τῶν σταχυῶν.
Βάρων για 1718 ή 1719 (τιτικά)

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτισμα, ἵτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἐπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον; *Άριθμος. μεταρχέστην.*
επόμενοι.

2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεμάτιῶν μήπως ἔχρησιμοποιεῖτο καὶ ἔργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἔργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΛΑΘΗΝΩΝ

3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ίδιαν θέσιν ἢ συνεκντρώνοντο εἰς ὥρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ε.' Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

1) Ἀπὸ πότε ἥρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Kαὶ ἡδὲ*
πακκουνάριαν γειτονῶν.

- 2) Πῶς έγίνετο (ή γίνεται) η ἔξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεωμήλων ἀπό τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον η μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν η φωτογραφίαν. *Πιάτηδες φράστε.*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον η διατροφὴ τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ εἴρετο χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βικάν); Εάν ναί, περιγράψατε πῶς έγίνετο η καλλιέργειά του, ἔπειτα η κοπή, η ξήρανσις καὶ η φύλαξις αὐτοῦ.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποιὸν ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσον κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα η φωτογραφίας).

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἔχρησιμο-ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν δονυματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- a.' 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

... κρ. ἄλωνι

.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χῶρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμὸν δεμάτια. Εἰς τινας τόπους λέγεται : θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν ;

Υπάρχει κάθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως ;

.....
·γ..Θεμωνιά. ήτο. σωρούνεια.....

- 3) 'Υπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν ἀλωνισμὸν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἔγινετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χῶρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἄλωνι ;

.....
·Μ.α.γισκα.....

.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποιάν θέσιν ;

.....
·γ.μα. ποδ. κωρ. ισθ.....

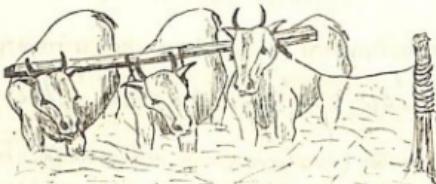
- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ή εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκῃ εἰς πολλάς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Αἰδονίη
οἰκογένεια... εἶχε... εά... θύμον... κατο...*
-
- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; *Μ. φ. τάν
θυμικίων... γένεται... εἰς την... Γεν. φ. αν...*
- 7) Εἴδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των) π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος) πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἑστρωμένον μὲ πλάκες). (Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἑκάστου καὶ παραθέσατε σχέδιον τὴ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *Ειδ. αιωνικού χωματού*
-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΟΗΝΗ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἔκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου) καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γυρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος θεμιτῶν φιάλα μείγματος κόπρου βιῶν καὶ ὀχύρων) *Τα... επισκευασματα... γρα... 2 Η. δ... Καί...
μηριόνικορκα... δι?... ξενοι... σινογ... (τε. θ. ηγιατρός
... Ηλεκτρα...) ... δινοραβίστρον... νήσο... θεούν... ΟΙΓ. ιστό^{το}
... κα... κιδημα... αγ... Κα'... αίγανη...*
- 9) Ή ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνισμοῦ γίνεται ὥρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; *Θ. η...*
-
-
- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

- 11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως ζέφων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποιησὺν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερουμένων ζέφων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ βύλινος στῦλος, ὃν οὐδὲ μέτρων (κατεγμένος στήγεος, στρούλουρος, δουκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τούτου ποιοίσθε ἔξαρτωνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρῳ σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἔτερον ὅκρον τὰν τὰ ζέφα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ ωτῷ νὰ κόβουν τὰ στάχυα.

- β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνόστυλον μὲ τὰ ζέφα; (Εἴς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές, αἱ δόποιαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζέφων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζέφα περιφέρονται συνδεδέμένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὄποιον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν λαιμὸν ἐκάστου ζέφου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἐνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἴχνογραφήματα).....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὡπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἔξευγμένων ζῷων, σύρεται δ' οὗτα κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷς εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίστης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἀλωνιστικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὅσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῷων ζευγνυούμενών καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; ..Με... Νων...

..δρυμαντο... Με! διοινι... ξικοδρια...
..δουκάνικ... με... ιδι... γαγδε... / νοί δουκανόντος

8) Άπο ποίαν ὡραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην. ; *Α. Ηδ.*

.....
.....
.....
.....
.....

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἔργαλεα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ δποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει, τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): *Το... δικούλι, ηδ. αρικούλι, ηδ...*

.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

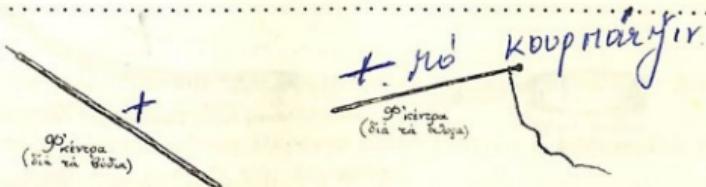

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἔρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν δποῖον διαγράφουν τὰ ζῷα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχάνημα τοὺς ἀκόπους στάχυς; ; *Μ. Α. Γ. Ι. Ε. Η. Ο.*

14) Ἡτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων; ('Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι' ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευή της; (Σχεδιάσατε τὴν ράθθον αὐτήν). (Βλέπετε κατωτέρω εἰκόνα).....

.....
.....

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἡμέραν *γιρ. π. καρ. Η. α. ε. γ. α. τ. ι. α.*
- ...5..6. φορέσ.. σῆμα. Βέργα...*

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπόν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)

Το. μαζακαρ.

- 17) Ποιοι ἀλωνίζουν: ὁ ἴδιος ὁ γεωργός μὲν ἴδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδίκοι ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τσοτάνηδες, καλούμενοι ἀλωναράτοι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅπεροι εἰχον βρεδία ἢ ἀλογά καὶ ἀνελαμβάνουν τὸν ἀλωνισμόν.

Ο. Ζ. θ. ο. γεωργός με. τ. ωιμα. γεν. γεδα.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲν ζῶα καὶ μὲν ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυες π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲν χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲν ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ξινοκόπιν. γα. γιανικιά.. αλοι. φανές....

- 19) 'Ο κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο πόσον μῆκος καὶ πάχος, εἶχε καὶ ποιον τὸ σχῆμά του;

Ο. Ζ. θνάτ. κεφαλιόν. μόροι.. (κονκάρια.)

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν στοχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
 Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
 (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.)...
 .Μέντης... Καρπούζης...
 .Πλάκα... Θίνιαδη.

"Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο" μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; 'Ανελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἀλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πᾶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὸ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; .Μέντης... Καρπούζης...

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (έξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
 'Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εύθείας ἐπὶ τοῦ ἔδαφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπτε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων; (Περιγράψατε λεπτο-
μερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς,
παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) *θετ. παραθ.*
σχεδιαγραφαίς

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῷων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου,
ἔτραγουδοῦντο τραγούδια; Εάν ναί, ποια;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν
συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἔργασίος;

θετ. παραθ. σιδόρα... στρατ.

23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.), (Περιγρά-
ψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *1925... Την.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΛΩΝΙΣΜΟΥΣ. Ν. Αριστ. Ε. ΚΑΘΗΡΗΣ. Η. Ορμής.

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν
Αίτωλι: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλείον σωρεύεται
τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην:
θρινάκι, εἰς Αίτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι)
καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

Τὸ μάλαμα

Ο σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες;
Προτοῦ ὀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπόν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ δλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπόν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο .

~~Φιλοσοφούσας τοῦ φιλοσοφούσας, Κατισκενόφορος~~
.....~~σκηνορύν... μέν... ὁ βίος τοι... (εκίσα)~~.....
~~Φιλοσοφούσας τοῦ φιλοσοφούσας~~.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο .)

~~Φιλοσοφούσας τοῦ φιλοσοφούσας~~.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶς (ἀνεμίζει) ἄνδρας, γυναικείος εἰδικός λιχνιστής ἐπ' ἀμοιβῇ ;

~~Άνδρες.~~.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἴς τινας τόπους καλούνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπός ἀπὸ τοὺς κοντύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηρίζεται νά τοῦτο δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ώστε νά ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

~~Τὰ μόνκυρα.~~.....

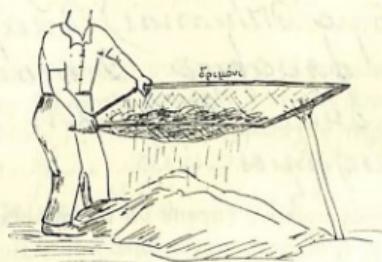
- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαθούλισμα καὶ καρπολώνεμα). διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται ταῦτο ... *Τα... μάρωνισκα. αλα... κα. θρίνιγον*
Ων... δικεφέρουν. εθι... κα. ηρίζεις...

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Δια... μαρωνισκα. (μετ... λό. θριζεις)

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, σπιτομακρυμομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

νων μὲ διπάς διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ψίλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ τὴν παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἔργαλείων καὶ σκευῶν)

-
-
-
-
-
- 7) "Οταν ἑτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποιὸν ἔργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἔργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνητρις καὶ ἀσπασίδος τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ. Φιλ. ποδ.. φιλ. οφρ. οντ....

Φιλ. αριθ. 5.3.0. δικαιορ. ποδ. οφρ. οντ. η ηρ. πορφύρη.

-
-
-
-
- 8) "Α λ λ α ἔ θι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. Μαρκαδ. ο. δίκρος. γίγ. δικρός....
(ε.π.ε. επικῆρυξ. θηλύκωνας). Δικαράδ. δοκικο....
δικ. ποδ.. φιλιαρισδ.... 2. δικαιοροί. ποι.....
δικ. ποδ.. δύο... ἀνήρα.... δικ. οιχερό. ήστρο....
ο. διαδικτισμος....

- γ'.1) Ποῖα δόφειλαί πρὸς τρίτους ἔπειτε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι' π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. "Ηρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποιὸν μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του είς άκαδος, είς κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ίχνο-
γράφημα αὐτοῦ βλ. κατωτέρω σχετικάς εἰκόνας). *Tm. ουσιών·*
επίσ. μνή. ηγ. γινούται. αναφέρωται.

2) Ποια ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι;

- α) τὸ παπαδιάτικο, *βίμη*
- β) τὸ ἀγροφυλακιότικο, *β' χι*

- γ) τὸ γυψιτιάτικο,
δ) τὸ ἀλανιστικό *κατε.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μετρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικός, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ίχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν)

2. αἴρ. ποδ. δεξ. = 1. κυρι. γο.

3) Ποῦ ἀπεθηκένετο κατόπιν ἡ παραγωγὴ (ό καρπός) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποια δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κάς συνηθείας) *επίσ. γιγινούται. 2. γιγ. θύμινον. 3. γ. ρ. α.*

1. ποι. οργαί. ου... 2. πο. δεκτ. ε... μαραζούμενος... 3. καρδ.
καρδ. ποι. δεκτ. ε... μαραζούμενος... 4. ω. ρ. ο. βούς?

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκένετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρων) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εις την υπαιθρον; *Εις... άλωρωνα... Ημέρα...*
...*Απόντα... Οινιαρ...*

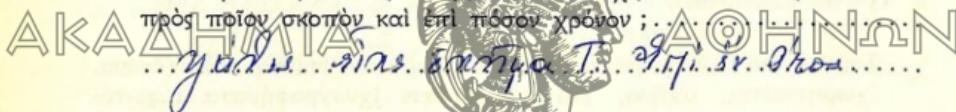
- 5) Πῶς έγίνετο (ή γίνεται) ή διαλογή τοῦ σπόρου. Κατά τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἡ μετὰ τὸ ἀλώνισμα; . . .

Φένερο. διαζεγρί. πατά. πάρ. Απριόλινός...
αιού. Αγριν. γάτα. αλεκαριδηνός.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ή διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἡ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων, τὸ δόποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ είκονοστάσιον ἡ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ; . . .

Ταῦλος... Εβδομάδα... Τ. 22. Ταῖ. Αγριαρχον.
. Απί. Σων. πεικω. ιερός. διανύσμηνος.

Πῶς λέγεται η πλεκτή σύντη; Ποιον τὸ σχῆμα της ποῦ φυλάσσεται. πρὸς ποῖον σκοτόπον καὶ εἴτε πισσὸν χρόνον; . . .

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ήμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἄναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ υπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἐσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἐσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

1)... Καθαρή. ποί. Κυριακούν. ησυ. Γλασταρικήρι...
2)... Κακαρή. ποί. Αδημάρας. ησυ... 23.η. Ιουνίου...
3)... Ηροί. 30. Απριλ.

Εἰς ποίας ήμέρας, ποίαν ώραν καὶ εἰς ποῖον μέρος; *4... ηερός...*

5)... Ηλιόπα. 8.η. ηερό. Ηροδανέριον. ηερό. Εινεργούσας...

6)... ηερό. 23.η. Θαυματου. ηερό. Ερεά. αδρέας...

7)... Αιγάλε. Οινιαρ.

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αύτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.) ... *Η... λευκή
μάσκα... ρούφη πραγμάτιδα?*

β'. 1) Ποιοι άναπτουν τήν πυράν παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος ;
Μαίδια... αυτοί. ωριμωμένοι.

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποιον μέρος ; *Tel... εσταθε... σταθε... γενε*
ποι. διά... παι. ωριμωμένοι. από. και. αιχόν. κεν
. οικιστ.

3) Πῶς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)
Κατά... κινέ... πολλα. ημέραν... σή. έπο.. 23.^η Ιουνίου
αποάπεικον. γέν. περισσός.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποιαί αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα

Κατά. Κνίν. 23.^η Ηονικίου... γέν. Δατ. πο. ζευφάγειον
"γέν. τριτον., γέν. τριτον. φένε.
τριτον. απονικα. γεφνίσσα.

2) Πηδήματα, χοροί γύρω ἀπὸ τήν πυράν. (Περιγραφὴ λεπτομερής)

θερμόδων. Οπί. κτν. πυράν. πτν. 28.^η Ιουνίου

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουσούδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιᾶς κλπ.)

.....
.....
.....
.....
.....

- 4) Καίονται (ἢ ἔκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοιώματα τοῦ Ἰουδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....
.....
.....
.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

.....
.....
.....
.....

26.10.1970

ΔΗΡονοντόνε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ